

Proverbs about Freedom and Liberty

Liberty
is dearer than gold.

Свободата
е по-ценна от злато.

The narrower the cage,
the sweeter the liberty.

Колкото е по-тясна клетката,
толкова по-сладка е свободата.

It's better to eat a mushroom in freedom
than to eat meat in slavery.

По-добре да ядеш гъби на свобода
отколкото месо в робство.

Freedom is never given
but taken.

Свободата никога не се дава;
тя се взема.

Where freedom is,
there shall my country be.

Там, където има свобода
там ще бъде моята страна

Freedom and health, who has them
is rich and doesn't know it.

Свобода и здраве: който ги има
е богат без да знае това.

Liberty is God's gift,
liberties the devil's.

Свободата е дар от Бога;
свободите са от дявола

1 "Va, Pensiero"

FA#; fa=c

Va', pensiero, sull'ali dorate;
Va, ti posa sui clivi, sui colli,
ove olezzano tepide e molli
l'aure dolci del suolo natal!

Del Giordano le rive saluta,
di Sionne le torri atterrate...
Oh mia Patria sì bella e perduta!
O membranza sì cara e fatal!

Arpa d'or dei fatidici vati,
perché muta dal salice pendi?
Le memorie nel petto raccendi,
ci favella del tempo che fu!

O simile di Solima ai fati,
traggi un suono di crudo lamento;
o t'ispiri il Signore un concerto
che ne infonda al patire virtù!(3)
al patire virtù!

Go, thoughts, on golden wings

The opera Nabucco is based on the Book of Jeremiah from the Bible (655 BC – 586 BC). The opera tells us a story about religion and politics, freedom and slavery, love and betrayal, usurpation of power and lies etc ... In times of most harsh oppression the exiled in foreign land Hebrew slaves long for their homeland and here is the English translation of what they sing:

Go, thoughts, on golden wings;
Go, settle upon the slopes and hills,
where warm and soft and fragrant are
the breezes of our sweet native land!

Greet the banks of the Jordan,
the towers of Zion ...
Oh my country so beautiful and lost!
Or so dear yet unhappy!

Or harp of the prophetic seers,
why do you hang silent from the willows?
Rekindle the memories within our hearts,
tell us about the time that have gone by

Or similar to the fate of Solomon,
give a sound of lament;
or let the Lord inspire a concert
That may give to endure our suffering.

The text of this famous Chorus of the Hebrew Slaves – “Va, pensiero” is based almost verbatim on the Biblical texts of Psalm 137 (138). When the freedom comes, we see the Hebrews and the Babilonians united in singing praises to God.

Пътувай, моя мисъл на позлатени криле

Операта „Набуко“ се основава на Книгата на Пророк Иерейия (655 – 586 преди Христа). Операта разказва една история за религия и политика, за свобода и робство, за любов и предателство, за узурпиране на власт и лъжи и пр. Във време на най-тежко подтисничество, изселените в Вавилон еврейски роби копнеят за своята страна и ето българския превод на онова, което пеят:

Пътувай, моя мисъл на позлатени криле;
пътувай, отдъхвай на хълмове и могили,
където ухаят прохладни и нежни
ветровете на родната земя!

Поздрави бреговете на Йордан
и повалените кули на Сион.
О, моя родино, хубава и изгубена!
О, спомен така скъп и съдбовен

Златна арфо, за знаменателни предсказания
защо висиш безмълвна на върбата?
Запали отново спомените в сърцето,
което говори за отминалото време!

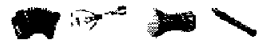
Или имаш подобни знамения за Иерусалим?
Издай звук на болезнено ридание
или остави Бог да ти вдъхне мелодия,
която дава издържливост на страдащите!

Текстът на този известен “Хор на Еврейските Роби” – „Va, pensiero” е направен почти дословно по текста на Псалом 137 от Библията. Когато идва свободата, ние виждаме евреите и Вавилонците обединени да възпяват Бога.

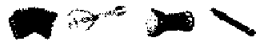
2. Море пиле, славей пиле

di-ga-vu (vu=д)

Море пиле, славей пиле,
я запей ми песенчица.
Да се чуе надалеку, |
надалеку, преку Вардар. |(2)

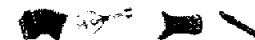
Преку Вардар, до Велешко,
от Велешко до Прилепско,
от Прилепско до Крушово, |
от Крушово, зад кория. |(2)

Там се бие славен юнак,
славен юнак Пито Гули.
Море вие, крушовчани, |
що сте толку натажени? |(2)

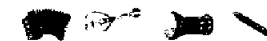
Натажени, нажалени, ,
со куките изгорени,
со куките изгорени, |
со топови преорани. |(2)

2. More pile

More pile, slavei pile,
ya zapei mi pesenchitsa.
Da se chue nadaleku, |
nadaleku, preku Vardar. |(2)

Preku Vardar, do Veleshko,
ot Veleshko do Prilepsko,
ot Prilepsko do Krushovo, |
ot Krushovo, zad koriya. |(2)

Tam se bie slaven yunak,
slaven yunak Pito Guli.
More vie, krushovchani, |
shto ste tolku natazheni? |(2)

Natazheni, nazhaleni, ,
so kukite izgoreni,
so kukite izgoreni, |
so topovi preorani. |(2)

This otherwise gentle song relates about the burning down and destruction of the city Krushovo:

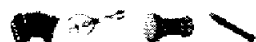
“You people of Krushovo,
you are so sorrowful and sad;
your houses are burned down
and your city is plough up by cannons.”

3. Го фанале едно моме

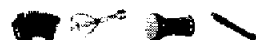
ke-di-ga-vu-pa (pa=b)

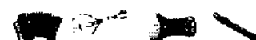
Го фанале едно моме,
най-убаво во селото,
го фанале едно моме, едно моме,
най убаво во селото. |
|(2)

Му врзале двете раце,
двете раце наопак,
му врзале двете раце, двете раце,
двете раце наопак. |
|(2)

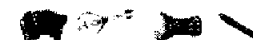
Кажи, кажи малой моме
кај се крие Гоце Делчев?
Кажи, кажи малой моме, малой моме
кај се крие Гоце Делчев? |
|(2)

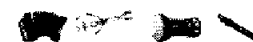
И да умрам, да загинам,
яс за Гоце не кажувам!
И да умрам и загинам, и загинам,
язе Гоце не кажувам! |
|(2)

3. Go fanale edno mome

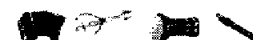
Go fanale edno mome,
naj-ubavo vo seloto,
go fanale edno mome, edno mome,
najubavo vo seloto. |
|(2)

Mu vrzale dвете race,
dвете race naopaku,
mu vrzale dвете race, dвете race,
dвете race naopaku. |
|(2)

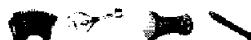
Kazhi, kazhi maloї mome
koї se krie Gotse Delchev?
Kazhi, kazhi maloї mome, maloї mome
kaї se krie Gotse Delchev? |
|(2)

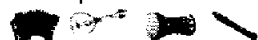
I da umram, da zaginam,
ās za Goce ne kaїuvam!
I da umram i zaginam, i zaginam,
āze Goce ne kaїuvam! |
|(2)

4. Сардисале Лешовския манастир

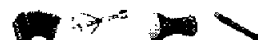
ga-vu-pa-ni (ni=c)

Сардисале , сардисале
Лешовския манастир
Сардисале, сардисале,
арнаути слатинчани
Сардисале, сардисале
Лешовския манастир

Го фанале, го фанале
лешовския егумен
Кажи, попе егумене,
каде ти са комитите?
Кажи, попе егумене,
кай ги криеш комитите?

Абре паша, Узун паша,
яз комити не познавам
Абре паша, Шукри паша,
яз комити не познавам
Абре паша, Узун паша,
яз комити не познавам

Се налутил Узун паша,
го запалил манастира
Се налутил Гоце Делчев,
я запалил джамията
Се налутил Гоце Делчев,
я запалил джамията

сардисале = обсадили = besieged

4. Sardisale Lešovskia manastir

Sardisale, sardisale
Lešovskia manastir
Sardisale, sardisale,
arnauti slatinčani
Sardisale, sardisale
Lešovskia manastir

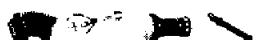
Go fanale, go fanale
Lešovskia egumen
Kaži, pope egumene,
kade ti sa komitite?
Kaži, pope egumene,
kaj gi krieš komitite?

Abre paša, Uzun paša,
âz komiti ne poznavam
Abre paša, Šukri paša,
âz komiti ne poznavam
Abre paša, Uzun paša,
âz komiti ne poznavam

Se nalutil Uzun paša,
go zapalil manastira
Se nalutil Goce Delčev,
â zapalil džamiâta
Se nalutil Goce Delčev,
â zapalil džamiâta

5. Кога зашумят шумите

ga-vu-pa-ni (ni=a)

Кога зашумят шумите, буките,
кога зашумят шумите, буките,
Кога зашумят шумите, |
плачат за войводата, капетано. |2

Кога през село пойдете, стигнете,
кога през село пойдете, стигнете,
Кога през село пойдете |
со коне да не ропате, ама ропате. |2

Да не ви чуе майка ми, старата,
да не ви чуе майка ми, старата,
Да не ви чуе майка ми, |
ке ви праша за мене, ама за мене. |2

Къде е син ми Костадин, Костадин,
къде е син ми Костадин, Костадин,
Къде е син ми Костадин, |
Костадин-войводата, капетано. |2

Това е песен за Костадин Нунков (1877 - 1905) от Чирпан. Той е първият чирпанлия, станал четник в Македония. Връстник и приятел на Яворов, с когото учи заедно в Пловдив. На 17 годишна възраст става участник в Мелнишкото въстание. След въстанието става активен участник в революционната дейност. Живее няколко месеца в Швейцария, където заедно с руски революционери се учи на подривна дейност. Загиба на 12 Февруари 1905 г. заедно с цялата си чета от 7 човека и 4 местни поддръжници след пет часова ожесточено сражение

5. Koga zashumyat shumite

Koga zashumyat shumite , bukite ,
koga zashumyat shumite , bukite ,
Koga zashumyat shumite , |
plachat za voivodata , kapetano. |2

Koga prez selo pojdete , stignete ,
koga prez selo pojdete , stignete ,
Koga prez selo pojdete |
so kone da ne ropate , ama ropate . |2

Da ne vi chue maika mi , starata ,
da ne vi chue maika mi , starata ,
Da ne vi chue maika mi , |
ke vi prasha za mene , ama za mene . |2

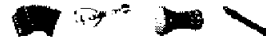
Küde e sin mi Kostadin , Kostadin ,
küde e sin mi Kostadin , Kostadin ,
Küde e sin mi Kostadin , |
Kostadin - voivodata , kapetano . |2

This song is about Kostadin Nunkov from the town of Chripan. He died at age of 28 together with his little squad of 7 persons on February 12, 1905 in a five hours battle.

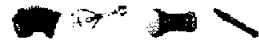
6. Болен ми лежи Миле Попйорданов

ga-vu-ra-ni (ni=a)

Болен ми лежи Миле Попйорданов, (2)
На глава му стои старата му майка, |
жално го жали, милно му дума. |(2)

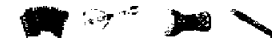
Стани ми, стани, мило мое чедо, (2)
твоите другари по сокаци одат, |
жални песни пејат, тебе споменуваат. |(2)

Неговите сестри в църно пременени (2)
сватба ке прават, брата ке женат, |
брата ке женат за църната земя. |(2)

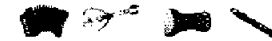
Бог да го прости Миле Попйорданов, (2)
како ми е легнал, нема да ми стане; |
нема да ми стане от църната земя. |(2)

6. Bolen mi lezhi Mile Popjordanov

Bolen mi lezhi Mile Popjordanov. (2)
Na glava mu stoi starata mu majka, |
zhalno go zhali, milno mu дума. |(2)

Stani mi, stani, milo moe chedo, (2)
tvoite drugari po sokatsi odat, |
zhalni pesni peyat, tebe spomenuvat. |(2)

Negovite sestri v tsurno premeneni (2)
svatba ke pravat, brata ke zhenat, |
brata ke zhenat za tsurnata zemya. |(2)

Bog da go prosti Mile Popjordanov, (2)
kako mi e legnal, nema da mi стане; |
nema da mi стане ot tsurnata zemya. |(2)

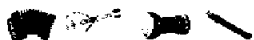
This is a song about the death of Mile Popjordanov of Veles. Mile was a humble co-worker of the Internal Macedonian Revolutionary Organization. He was ambushed and killed himself in order to avoid falling alive into the hands of the authorities. This became known throughout all that vicinity. Many people attended his funeral. These events happened in the year 1901 and the song was composed immediately after that. As with many other songs, the original version of this song was not politically oriented, but was focused rather on the personal drama of Mile Popjordanov and his family. It started with:

"God rest the soul of Mile Popjordanov
He lied down so that he cannot rise.
He cannot rise from the black earth."

The last verse as it is popular today: "he died for the people, for Macedonia" was added only in year 1936 - obviously in order to bind the song with a political idea. It is proper for a church not to offer itself at the service of political ideas, but to stay focused on the personal fates of the characters. For this reason we offer here a version which, in spirit, is closer to the original version of the song.

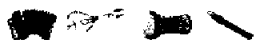
7. Море, сокол пие

gl. 6 (di-ga-vu-pa; pa=c)

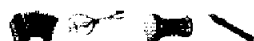
Море сокол пие вода на Вардаро.
Море сокол пие вода на Вардаро.

Јане, Јане ле бело гърло,
Јане, Јане ле кротко агне.

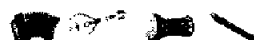
Море ой соколе, ти юнашко пиле,
море не видели, юнак да помине.

Јане, Јане ле бело гърло,
Јане, Јане ле кротко агне.

Юнак да помине с девет лютти рани.
С девет лютти рани, сите куршумлии.

Јане, Јане ле бело гърло,
Јане, Јане ле кротко агне.

А десета рана со нож прободена.
А десета рана со нож прободена.

Јане, Јане ле бело гърло,
Јане, Јане ле кротко агне.

7. More, sokol pie

More sokol pie voda na Vardaro.
More sokol pie voda na Vardaro.

Yane, Yane le belo gŭrlo,
Yane, Yane le krotko agne.

More oŭ sokole, ti yunashko pile,
more ne videli, yunak da pomine.

Yane, Yane le belo gŭrlo,
Yane, Yane le krotko agne.

Yunak da pomine s devet lyuti rani.
S devet lyuti rani, site kurshumlii.

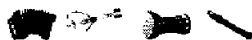
Yane, Yane le belo gŭrlo,
Yane, Yane le krotko agne.

A deseta rana so nozh probodena.
A deseta rana so nozh probodena.

Yane, Yane le belo gŭrlo,
Yane, Yane le krotko agne.

8. Послушайте, патриоти

gl. 1 (do-ga-vu-pa; pa=c)

Послушайте патриоти,
да ви кажам словото
на Гергьовден бех затворен
в темни, мрачни зандани. |
|(2)

Во занданите затворен
от проклети шпиони
от проклетите шпиони,
и неразбрани търговци. |
|2

Ах, нemoйте ме мачейте,
яс съм невин како цвет,
съм се борил за свобода,
за човешки правдини. |
|(2)

Ах, да знае мойта майка
гроба ще ми изкопай
гроба ще ми изкопае,
спремо ясното сонце. |
|(2)

И на гроба ще напише
„Тук почива маченик
Тук почива Александро
Карагюзел Охридски.“ |
|(2)

8. Poslušajte, patrioti

Poslušajte patrioti,
da vi kažam slovoto
na Gerg'ovden beh zatvoren
v temni, mrachni zandani.

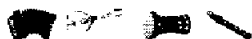
Vo zandanite zatvoren
ot prokleti špioni
ot prokletite špioni,
i nerazbrani t'rgovci.

Ah, nemojte me mačejte,
âs sum nevin kako cvet,
sum se boril za svoboda,
za čoveški pravdini.

Ah, da znae mojta majka
groba šte mi izkopai,
groba šte mi izkopae,
spremo âsnoto sonce.

I na groba šte napiše
„Tuk počiva mačenic
Tuk počiva Aleksandro
Karagûzel Ohridski.“

9. Нецо ке те питам, бабо

Нецо ке те питам, бабо,
право да ми кажеш.
Право да ми кажеш, бабо,
без да ме излажеш.

Кой войводи беа, бабо,
у вас на вечера?
Дали беше Гоце Делчев
или Даме Груев?

Кат ме питаш абре, аго,
право ке ти кажам,
право ке ти кажам, аго,
без да те излажам.

Нито беше Гоце Делчев,
нито Даме Груев.
Нај ми беше абре, аго
Тодор Александров,
Тодор Александров, аго,
с неговата чета.

Тука вечерая, аго,
и си заминая,
и си заминая, аго,
за Пирин планина.

Знамето им беше, аго,
църно и цървено.
И на знаме пише, аго,
„Смърт или свобода“.

9. Neshto ke te pitam, babo

Neshto ke te pitam, babo,
pravo da mi kazhesh.
Pravo da mi kazhesh, babo,
bez da me izlazhesh.

Koï voïvodi bea, babo,
u vas na vechera?
Dali beshe Gotse Delchev
ili Dame Gruiev?

Kat me pitash abre, ago,
pravo ke ti kazham,
pravo ke ti kazham, ago,
bez da te izlazham.

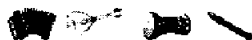
Nito beshe Gotse Delchev,
nito Dame Gruiev.
Naï mi beshe abre, ago
Todor Aleksandrov,
Todor Aleksandrov, ago,
s negovata cheta.

Tuka vecheraya, ago,
i si zaminaya,
i si zaminaya, ago,
za Pirin planina.

Znameto im beshe, ago,
tsürno i tsürveno.
I na zname pishe, ago,
„Smürt ili svoboda“.

10. Се собрале комитите

gl. 6 (di-ga-vu-pa; pa=c)

Се собрале комитете,
ке ми одат в Суво поле.
Напред оди войводата,
войводата Йордан Пиперка.

Ке ми факат метел изин,
ке ми чекат Алил паша.
Шо я грабнал руса Стойна,
руса Стойна от Мало Церско.

Проговара войводата:
я да слеземе доло в Брезово,
да го венчаме Алил паша
за невеста остра сабя.

10. Se sobrale komitite

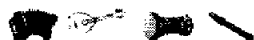
Se sobrale komitete,
ke mi odat v Suvo pole.
Napred odi vojvodata,
vojvodata Jordan Piperka.

Ke mi fakat metel izin,
ke mi čekat Alil paša.
Šo à grabnal rusa Stojna,
rusa Stojna ot Mało Cersko.

Progovara vojvodata:
à da slzeme dolo v Brezovo,
da go venčame Alil paša
za nevesta ostra sabâ.

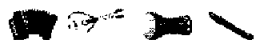
11. Райна Попгеоргиева

gl.5 ↓di-ke-ke-zo-ni-zo-ke (ke=↓g)

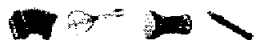
Айде провикна се турскиот паша
от Панагюрище:

"Кой уши байрака?"	
Кой му тури знака?"	
Смърт или свобода?"	(2)

Нито я колете, нито я бесете,
Жива ми я доведете.
Аз да я питам, питам и разпитвам
Кой уши байрака?

Кой уши байрака?"	
Кой му тури знака?"	
Смърт или свобода?"	(2)

Айде провикна се Райна Попгеоргиева
от Панагюрище:

"Щете ме колете,
щете ме бесете
Аз съм Райна Попгеоргиева.

Аз уших байрака,	
аз му турих знака:	
"Смърт или свобода".	(2)

11. Raïna Popgeorgieva

Aïde provikna se turskiot pasha
ot Panagyurishte:

"Koï ushi baïraka?"	
Koï mu turi znaka?"	
"Smürt ili svoboda?"	(2)

Nito ya kolete, nito ya besete,
Zhiva mi ya dovedete.
Az da ya pitam, pitam i razpitvam
Koï ushi baïraka?

Koï ushi baïraka?"	
Koï mu turi znaka?"	
Smürt ili svoboda?"	(2)

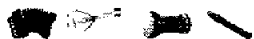
Aïde provikna se Raïna Popgeorgieva
ot Panagyurishte:

"Shtete me kolete,
shtete me besete
Az süm Raïna Popgeorgieva.

Az ushikh baïraka,	
az mu turikh znaka:	
"Smürt ili svoboda".	(2)

12. Хубава си, моя горо

gl.5 ke-di-ga-vu-pa (pa=e)

Хубава си, моя горо,
миришеш на младост,
но вселяваш в сърцата ни
само скръб и жалост.

Който веднъж те погледне,
той вечно жалее,
че не може под твоите
сенки да изтлее.

А комуто стане нужда
веч да те остави,
той не може, дорде е жив,
да те забора̀ви.

12. Khubava si, moya goro

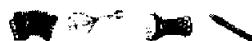
Khubava si, moya goro,
mirishesh na mladost,
no vselyavash v sŭrtsata ni
samo skrŭb i zhalost.

Koŭto vednŭzh te pogledne,
toŭ vechno zhalee,
che ne mozhe pod tvoite
senki da iztlee.

A komuto stane nuzhda
vech da te ostavi,
toŭ ne mozhe, dorde e zhiv,
da te zaboravi.

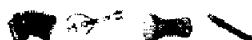
13. Подигни си бре невесте

gl. 6 di-ga-vu-pa (pa=d)

Подигни си, бре невесте дулачето (2)
да ти видам, бре невесте, белото лице. (2)

И да видиш, лудо младо, файде нема, (2)
бело лице, лудо младо, продадено. (2)

Подигни си, бре невесте, дулачето (2)
да ти видам, бре невесте, црните очи,
црните очи, бре невесте, гайтан веѓи.

И да видиш, лудо младо, файде нема, (2)
црни очи, лудо младо, продадени,
гайтан веѓи, лудо младо, продадени.

Продадени лудо море, во комшии (2)
во комшии, лудо море, лоши люде (2)

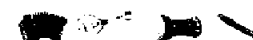
Татко зеде, лудо младо, дваесет лири, (2)
мајка зеде, лудо младо, срмен елек. (2)

дулак = булото на невестата.

файда = полза

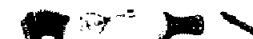
зеде = дължи, има дълг

13. Podigni sib re neveste

Podigni si, bre neveste dulačeto (2)
da ti vidam, bre neveste, beloto lice. (2)

I da vidiš, ludo mlado, fajde nema, (2)
beło lice, ludo mlado, prodadeno. (2)

Podigni si, bre neveste dulačeto (2)
da ti vidam, bre neveste, crnite oči,
crnite oči, bre neveste, gajtan veđi.

I da vidiš, ludo mlado, fajde nema, (2)
crni oči, ludo mlado, prodadeni,
gajtan veđi, ludo mlado, prodadeni.

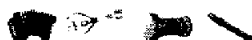
Prodadeni, ludo more, vo komšii (2)
vo komšii, ludo more, loši lude (2)

Tatko zede, ludo mlado, dvaeset liri, (2)
majka zede, ludo mlado, srmen elek. (2)

This song rebukes human hard-heartedness. A young man asks a young girl, ready to become a bride, to lift the headscarf so that everybody may see her beautiful face and her black eyes. She replies that all will be in vain because her beautiful face and black eyes are being sold to her neighbors - her father owed 20 liras and mother - a tinsel vest.

14. Айде слушай, слушай

di-vu-ni (ni=c)

Айде слушай слушай, калеш бре Анѓо,
тамбурата свире.
Тамбурата свире, калеш бре Анѓо, |
ханъма да бидеш. |2

Ханъма да бидеш, калеш бре Анѓо,
на чардак да седиш.
На чардак да седиш, калеш бре Анѓо |
жълтици да броиш. |2

Айде слушам, слушам, клето бре турче,
ханъма не бидам.
Турски не разбирам, клето бре турче, |
вера не менувам. |2

14. Aïde slushai, slushai

Aïde slushai slushai, kalesh bre Anđ'o,
tamburata sviri.
Tamburata sviri, kalesh bre Anđ'o, |
khanŭma da bidesh. |2

Khanŭma da bidesh, kalesh bre Anđ'o,
na chardak da sedish.
Na chardak da sedish, kalesh bre Anđ'o |
zhŭltitsi da broish. |2

Aïde slusham, slusham, kleto bre turche,
khanŭma ne bidam.
Turski ne razbiram, kleto bre turche, |
vera ne menuvam. |2

15. Изгрей, зора на свободата

gl.5 ke-di-ga-vu-pa (pa=c)

Изгрей, зора на свободата,
Зора на вечната борба.
Изгрей в душите и сърдцата
на всички роби по света!

Припев

Тирани, чудо ще направимъ,
Ний чуждо иго не търпимъ,
Съ юнашка кръвъ ще ви удавимъ,
И пакъ ще се освободимъ!

Ечат гори, поля, балкани
Отъ бойни песни и Ура;
Сноватъ борците-великани:
Напред , готови за борба!

Припев

Тирани ,чудо ще направим...

Насъ нищо вечъ не ще уплаши,
И тъй живеем день за день...
Свещени са горите наши ;
Изъ тех свободни ще измремъ!

15. Izgreĩ, zora na svobodata,

Izgreĩ, zora na svobodata,
Zora na vechnata borba.
Izgreĩ v dushite i sũrdtsata
na vsichki robi po sveta!

Pripev

Tirani, chudo shte napravimũ,
Niĩ chuzhdo igo ne tũrpimũ,
Sũ yunashka krũvũ shte vi udavimũ,
I pakũ shte se osvobodimũ!

Echat gori, polya, balkani
Otũ boĩni pesni i Ura;
Snovatũ bortsite-velikani:
Napred , gotovi za borba!

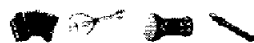
Pripev

Tirani ,chudo shte napravim...

Nasũ nishto vechũ ne shte uplashi,
I tũĩ zhiveem den' za den'...
Sveshteni sa gorite nashi ;
Izũ tekh svobodni shte izmremũ!

16. Jerusalem

(Text by William Blake)

And did those feet in ancient time,
Walk upon Englands mountains green;
And was the holy Lamb of God,
On Englands pleasant pastures seen!

And did the Countenance Divine,
Shine forth upon our clouded hills?
And was Jerusalem builded here,
Among these dark Satanic Mills?

Bring me my Bow of burning gold;
Bring me my Arrows of desire;
Bring me my Spear: O clouds unfold!
Bring me my Chariot of fire!

I will not cease from Mental Fight,
Nor shall my Sword sleep in my hand:
Till we have built Jerusalem,
In Englands green & pleasant Land.

Useful explanations about "Jerusalem"

- "And did those feet in ancient time"
is a short poem by William Blake. The poem was inspired by the apocryphal story that a young Jesus, accompanied by Joseph of Arimathea, a tin merchant, travelled to what is now England and visited Glastonbury during his unknown years (the period between Jesus's childhood and the beginning of his ministry). Today it is best known as the anthem "Jerusalem", with music written by Sir Hubert Parry in 1916. The poem's theme is linked to the Book of Revelation (3:12 and 21:2) describing a Second Coming, wherein Jesus establishes a New Jerusalem. The Christian church in general, and the English Church in particular, has long used Jerusalem as a metaphor for Heaven, a place of universal love and peace.
- Beneath the poem Blake inscribed a quotation from the Bible: "Would to God that all the Lords people were Prophets" (This comes from Numbers 11:29 ("But Moses replied, 'Are you jealous for my sake? I wish that all the LORD's people were prophets and that the LORD would put his Spirit on them!"))
- "Dark Satanic Mills"
This expression is interpreted as referring to the early Industrial Revolution - its destruction of nature and human relationships. This view has been linked to the fate of the Albion Flour Mills, which was the first major factory in London. "And all the Arts of Life they changed into the Arts of Death in Albion. (Jerusalem Chapter 3. William Blake)
- "Chariot of fire"
The line from the poem "Bring me my Chariot of fire!" draws on the story of 2 Kings 2:11, where the Old Testament prophet Elijah is taken directly to heaven: "And it came to pass, as they still went on, and talked, that, behold, there appeared a chariot of fire, and horses of fire, and parted them both asunder; and Elijah went up by a whirlwind into heaven."